

Asia: VN/12128/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Luonnonsuojelulain lukukohtaiset kommentit

1 luku Yleiset säännökset

-

2 luku Luonnonsuojelun viranomaiset ja muut toimijat

-

3 luku Luonnonsuojelusuunnittelu

-

4 luku Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen

-

5 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto

-

6 luku Luonnonsuojelualueet

-

7 luku Luontotyyppien suojelu

Uusi ehdotettu 66 § uhanalaisen luontotyyppin huomioon ottamisesta lupaa tai suunnitelmaa hyväksyttäessä vaikuttaa tarkoituksenmukaiselta. Se selkeyttää uhanalaisten luontotyyppien asemaa muiden lakien mukaisessa lupaharkinnassa ja maankäytön suunnittelussa antaen tulkinta-apua niissä oleville säännöksille muun ohella luonnonympäristön vaalimisesta.

8 luku Eliölaajien suojelu

Eläinlajien yleiseksi rauhoitussäännökseksi ehdotetun 73 §:n perusteluissa (HE s. 177–178) on selvennetty tahallisen vahingoittamisen käsitettä viittaamalla EU-tuomioistuimen ja KHO:n

oikeuskäytäntöön. Kyseiset viittaukset nimenomaan tämän säännöksen kohdalla ovat sikäli ongelmallisia, että jokaisessa esimerkkitapauksessa on kyse joko luonto- tai lintudirektiivin liitteissä mainituista lajeista, joita koskevat tiukemmat suojelusäännökset kuin 73 §:ssä tarkoitettu yleinen rauhoittaminen. Epäselväksi edelleen siis jää, mikä painoarvo yleiselle rauhoitussäännökselle tulee itsenäisesti antaa lupaharkinnassa tai maankäytön suunnittelussa, jos luvan tai suunnitelman mukaisesta toiminnasta seuraa esimerkiksi monivuotisessa käytössä olevien, hyvinkin elinvoimaisen lajin pesien tuhoutuminen, jolla ei kuitenkaan ole merkitystä lajin elinvoimaisuuteen. Nyt kun lakiin on ehdotettu uudet uhanalaisia luontotyyppisiä ja uhanalaisia lajeja koskevat säännökset (66 § ja 76 §), selkeyttäisi myös 73 §:ää koskeva tarkennus tältä osin tilannetta. Perusteltua olisi ottaa vastaava tarkennus rauhoitettuja kasvilajeja koskevaan ehdotettuun säännökseen tai sen perusteluihin (75 §).

Uudessa ehdotetussa 76 §:ssä säädetään uhanalaisten lajien huomioon ottamisesta lupaa tai suunnitelmaa hyväksyessä samalla tavoin kuin edellä 66 §:ssä säädetään uhanalaisten luontotyyppien osalta. Turun hallinto-oikeus viittaa tältä osin 66 §:stä lausumaansa.

Rauhoitussäännöksistä poikkeamisesta säädetään ehdotetussa 84 §:ssä. Säännöksen 2 momentissa oleva rajausta, jonka mukaan pykälässä säädetty ei koske 78 §:ssä tarkoitettuja Euroopan unionin tärkeinä pitämiä eliölajeja, on sinänsä selkeä ja tarpeellinen tarkennus nykytilanteeseen. Kyseistä säännöstä koskevissa perusteluissa (HE s. 187) sen sijaan hämmennystä aiheuttaa viittaus yleisesti lintuihin, jolle ei näyttäisi löytyvän säännösehdoituksista perusteita. Myös ehdotetun 78 §:n perusteluissa (HE s. 184) on selkeästi todettu tarkoitettavan lintujen osalta lintudirektiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja (muuttavat lajit) ja liitteen 1 lajeja (erityistä suojelua vaativat lajit), eikä kaikkia luonnonvaraisina esiintyviä lintulajeja (lintudirektiivin artikla 1).

9 luku Vaihanta, maahantuonti ja maastavienti

-

10 luku Maiseman suojelu ja hoito sekä luonnonmuistomerkit

-

11 luku Ekologisen kompensaation toteuttaminen

Uutena sääntelynä ehdotetaan säännöstä hyvittämiseen velvoittamisesta. Ehdotetun 101 §:n mukaan ELY-keskus antaa poikkeamista, luonnonsuojelualueen lakkauttamista tai rauhoitussäännösten lieventämistä koskevan päätöksen yhteydessä tarpeelliset määräykset hyvittämistoimenpiteistä määräaikoineen sekä niiden seurannasta ja raportoinnista. Ekologisesta kompensaatiosta päätettäisiin näin ollen osana valituskelpoista päätöstä, mikä lisäisi poikkeuslupia koskeviin valituksiin uuden näkökulman. Tämä osaltaan lisäisi hallinto-oikeuden työmäärää esitysluonnoksessa vielä avoimeksi jäävän siirtymäajan jälkeen.

12 luku Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoitukseen ja korvaukset

-

13 luku Luonnonsuojelun tiedonhallinta ja päätöksistä tiedottaminen

Turun hallinto-oikeus pitää hyvänä ja lainsäädäntöä selkeyttävänä muutosta, jossa päätöksen tiedoksi antamista ja tiedottamista koskevat säännökset on koottu yhteen.

14 luku Luonnonsuojelun valvonta, hallintopakko ja rangaistukset

-

15 luku Muutoksenhaku

Ehdotetun säännöksen 132 §:n 3 momentissa valitusoikeus on laajennettu myös valtakunnallisiin järjestöihin. Samalla on poistettu voimassa olevan lain tulkinnanvaraiset tiettyjä poikkeuslupia koskevat valitusoikeuden rajaukset. Turun hallinto-oikeus pitää ehdotettuja muutoksia perusteltuina ja lainsäädäntöä selkeyttävinä, sillä ne ovat vastaavat kuin muualla ympäristölainsäädännössä.

Avustusta tai tukea koskevasta ELY-keskuksen päätökseen tulee ehdotetun 133 §:n mukaisesti ensin hakea oikaisuvaatimusta. Hallinto-oikeus pitää tätä perusteltuna ratkaisuna.

16 luku Voimaantulosäännökset

-

Huomiot muihin lakeihin ehdotettuihin muutoksiin

Huomiot muutoksista, joita on ehdotettu muihin lakeihin

-

Luonnonsuojelulain uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen

Miten lakiehdotus kokonaisuutena vastaa sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen?

-

Ilmastonmuutoksen hillintä

Miten näette ilmastonmuutoksen hillinnän luonnonsuojelulain ehdotettuna tavoitteena?

-

Ekologisen kompensaation eli luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten hyvittäminen

1) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat luonnonsuojelulain tavoitteiden saavuttamiseen?

-

2) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat toimialojen suunnittelemiin hankkeisiin?

-

Malminetsintä luonnonsuojelualueilla

Pidättekö tarkoituksenmukaisena rajoittaa malminetsintää luonnonsuojelualueilla

1) ehdotetulla tavalla poistamalla viranomaisen mahdollisuus myöntää lupa malminetsintään valtion luonnonsuojelualueilla?

-

2) muulla tavalla (miten)?

-

Muut huomiot

Muita huomioita esityksestä

Lausunnon on valmistellut hallinto-oikeustuomari Satu Lehto.

Kaijanen Seija
Turun hallinto-oikeus